

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ
Præcones**

Stengel, Georg

Ingolstadt, 1645

§. 12. Variæ artes, in aquis aut per aquas facitatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

Martyres, per aquam, ad cælum transijſſe, vt Afcla, Anaſtaſius Aquileienſis, Florianus, Heſychius, ſub Diocletiano; Theogenes, ſub Licinio; Claudius Tribunus, ſub Numeriano; Callixtus Papa, ſub Alexandro Seuero, Symphoroſa, ſub Adriano: item Apolloni-
us, Baſſus, Antonius, Philemō, Pro-
tolycus, apud Alexandriã, Callixt⁹ & Cha-
riſius, apud Corinthum: Iucundianus, in
Africa; Palatinus, Maxima virgo, Chriſtina,
& alij, ſine numero, Chriſti cauſa in aquas
proiecti, per compendium ad portum cæ-
leſtem peruenerunt; docueruntq; non vir-
tutes tantùm, ſed etiã beatas mortes poſſe
haberi aquarum occaſione.

§. XII.

*Varie artes, in aquis aut per aquas fa-
cilitata.*

Quòd ſi artes percurrere libeat, quæ vel
ſine aquis nullæ ſunt; vel ab aquis pluri-
mùm iuuantur, in Oceanum quendam hi-
ſtoriarũ intrabimus. In aquis exercentur ar-
tes natandi, piſcandi, nauigandi, bellandi,
molendi, medendi. Vnicum, de medica vi-
aquæ, apponam exemplum, quo docetur,
Apolloniũ, non alia, quàm medica arte, ſa-
nauiffe adoleſcentem, quem rabioſus canis
mo-

Agricola.
l. 2. de ef-
fluentib.
è terra
Sen. 3.
nat. 99.
Procluf.
lib. 2. c. 3.

momorderat, postquam scilicet is *haustam* ex Cydno aquam bibit. Neq; verò canis curationem neglexit Apollonius, ait eius laudator, sed pro illo sanando, fluvium precatus (en simulationem impostoris) in eum coniecit canem.

Is verò fluvium ingressus, cum in eo natans aliquamdiu moratus esset, in ripa consistens ululavit, quod rabiosi canes facere non consueverunt; & auribus demissis, caudam vibrabat, tanquam & ipse conualuisse se agnosceret. Medicamentum namq; rabiei est aqua, si eam attingere rabiosus audeat. Repertæ sunt & aliæ artes, aquam in mensa, & è ferculo excitandi, atq; in altum jaculandi; ducendi per ardua montium; adhibendi, per siphones, ad alta incendia, sine scalis, attingenda restinguendaq; enim, verò ad expellendos è fistulis æneis globos, vice ignium: atque vt cæteras omnes præmittam, illud non silebo, quod Proclus Geloni regi, plures autem, cum Vitruvio, Hieroni tribuerunt; qui tradunt Hieronem, Syraculis, regia potestate auctum; cum, rebus benè gestis, auream coronam, dijs in quodam fano, votivam constituisset ponere; immensi pretio locauisse faciendam, & aurum ad sacoma appendisse redemptori. Is, ad tempus, opus manu factum subtiliter regi approbavit.

Vitruui.
lib. 9. cap.
3.

Philo-
strat. l. 6.
de vit. A-
pollon. c.
18.

Vitruu.
lib. 9. cap.
3.

bauit, & ad sacoma pondus corona visus est pre-
 stitisse. Posteaquam indicium est factum, de opo-
 auro, tantumdem argenti in id coronarium opo
 admixtū esse. Indignatus Hiero. se contemptum,
 neq; inueniens qua ratione, id furtum depre-
 henderet, rogauit Archimedes, uti in se sume-
 ret sibi de eo cogitationem. Tunc is, cum habere
 eius rei curam, casu venit in balneum: ibiq;
 cum in solium descenderet, animaduertit, quan-
 tum corporis sui, in eo, desideret, tantum aquae
 extra solium effluere. Itaq; cum eius rationem
 explicationis ostendisset, non est moratus, sed
 exiliuit gaudio, motus de solio, & nudus vadens
 domum versus, significabat clara voce, inuenisse
 quod quereret. Nam currens identidem Graecae
 clamabat, εὕρηκα, εὕρηκα. Tunc verò ex eo in-
 uentionis ingressu, duas dicitur fecisse massas
 quo pondere, quo etiā fuerat corona, una ex au-
 ro, altera ex argento. Cum ita fecisset, vas am-
 plum, ad summa labra, impleuit AQVA, in qua
 demisit argenteam massam. Cuius quanta ma-
 gnitudo in vase depressa est, tantū aqua effluxit.
 Ita, exempta massa, quantum minus factum fue-
 rat, refudit, sextario mensus, ut eodem modo
 quo prius fuerat, ad labra aquaretur. Ita ex
 inuenit, quantum ad certum pondus argenti
 certa aqua mensura responderet. Cum id exper-

tus esset, tum auream massam similiter pleno vase demisit, & ea exempta, eadem ratione, mensura addita, inuenit, ex aqua non tantum defluxisse, sed tantum minus, quantum minus magno corpore, eodem pondere auri massa esset, quam argenti. Postea vero, repleto vase, in eadem aqua ipsa corona demissa, inuenit plus aqua defluxisse in argenteam, quam in auream, eodem pondere massam: & ita ex eo, quod plus defluerat aqua in corona, quam in massa, ratiocinatus, apprehendit argenti, in auro mistionem, & manifestum furtum redemptoris. Hæc Vitruuius. Alij alia narrant artificia aquarum, in quibus vrinatores, Chymici, Mathematici, & quidquid est hoc hominum genus, ætatem, tempus, ingenium terunt, & vel gloriam, vel famam, vel pecuniã quærunt. Plura de aquarum mirabilibus lectu jucunda conscripsit Plinius, Frontinus, & Cyrillus Hierosolymitanus. In compendio Socrates, postquam docuit, pretiosa tantum esse, quæ rara, coronidis loco, adiecit, rectè tamen dixisse Pindarum, aquam optimam esse, licet vilissimo pretio, ad dicatur, passimq; habeatur. Atque hoc ipsum est maximè æstimandum: rem tam utilem, tam jucundam, tam necessariam; tamen passim, & sine vlllo pretio, occurrere; hoc est.

Plin. l. 2. c.
103. & lib.
31. ab ini-
tio.
Frontin.
li. 1. de a-
quædu-
ctibus.
Cyrill.
Hieroso-

sine

lym. Ca- sine pretio, esse pretiosam. Atque ut videat
tech. 3. esse pretiosam; aquâ cælum potest emi. Hoc
Plat. in ipse significat cæli Conditor, dum ait: *Qui-*
Eurhyd. *cunq; potu dederit vni ex minimis istis calicem*
Matth. *aquæ frigide, tantum in nomine discipuli, amen*
10. 42. *dico vobis, non perdet mercedem suam.* Et hoc
Iob. 22. 7. obijciat, quibus cælum negabit: *Aquã lassã*
non dedisti. Nemo de vilitate accuset, quod
potest esse cælo dignum.

§. XIII.

Magni ac multi aquarum laudatores.

Tanta hæc sunt aquarum emolumenta,
alia in homines, alia in pecudes deriuata,
vt qui, apud Ægyptios, olim sacerdotia gef-
ferunt, ad demonstrandã aquæ vim ac præ-
stantiam, quoties hydriam tegerent, ad res
sacras pertinentem, humi procidentes geni-
bus, & manibus ad cælum obuersis, diuinæ
ob eius inuentionem, largitati gratias per-
soluerent. Simile quid & Sancti fecere. Eo-
rum enim vnus dixit: *Dominus super aquas*
Psal. 28. 2. *multas.* Et rursus: *Dominus regit me, & nihil*
Psal. 22. 2. *mibi deerit; in loco pascuæ, ibi me collocauit.*
Dan. 3. *Super aquam refectionis educavit me.* Alij, in
60. medijs ignibus, cecinerunt: *Benedicite aquas*
omnes, quæ super calos sunt, Domino, laudate eum
super exaltate eum in sæcula. Cygni, cum na-
tant;

Vitruu.
lib. 8. cap.
4.

Psal. 28. 2.
Psal. 22. 2.
Dan. 3.
60.